

Особливості професійної підготовки майбутніх журналістів на базі Житомирського державного університету ім. І. Франка

Яблонська Н. М.

кандидат педагогічних наук, викладач кафедри журналістики, реклами
та PR Житомирського державного університету ім. І. Франка
м. Житомир, Україна

Інформаційна війна в Україні зумовила необхідність створення якісних мас-медіа на основі достовірних матеріалів, що вимагає розробки сучасних стратегій розвитку фахової освіти. Відповідно актуалізується проблема покращення практичної підготовки майбутніх журналістів як вагомого фактору.

Аналіз вивчення наукової літератури й досвіду роботи фахівців ЗМІ засвідчив, що на етапі трансформації сфери журналістики наявний рівень «портрету журналіста» як комплексного показника ефективності професійної діяльності фахівців мас-медіа не відповідає реальному потенціалу в розв'язанні актуалізованої проблеми. Вирішення окреслених завдань є можливим за умови вдосконалення навчального процесу. Це і зумовило вибір мети статті – розкрити особливості підготовки майбутніх журналістів у межах Житомирського державного університету ім. І. Франка.

Зауважимо, що базова професійна освіта є тим фундаментом, який закладає основи загальної та професійної культури фахівця. Саме міждисциплінарні зв'язки спрямовані на формування цілісної системи фахових знань, умінь майбутнього мас-медійника, розвиток його професійних здібностей тощо. Відтак пропонуємо розглянути інноваційні форми та методи в підготовці майбутніх журналістів, які реалізуються на базі Житомирського державного університету імені Івана Франка. Ефективними для професійної підготовки майбутніх журналістів виділяємо *теоретичні* (різні види лекцій), *практичні* (лабораторні роботи, семінари, самостійна

робота, навчально-виробнича практика) й *практико-орієнтовані* (тренінг, ворк-шоп, ток-шоу, буктрейлер, флешмоб, марафон, участь у фахових проєктах) форми навчання.

Згідно з Положенням «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» [2], самостійну роботу студентів спрямовуємо на реалізацію інноваційної форми – випуск науково-методичного журналу «*Редакторська скриня*» (рекомендованого до друку Вченою радою ЖДУ ім. І. Франка, протокол № 7 від 27.12.2014 р). Він є універсальним проєктом, що включає творчі роботи студентів під рубриками «Від науковця», «Фахівцям на замітку», «Інтерв'ю з...», «Це важливо», «У гостях у...», «Читаймо разом», «Практичні поради», «Весела робота» та ін.

Матеріал у «Редакторську скриню» студенти готують самостійно до кожного практичного заняття, узгоджуючи свої ідеї з умовною редколегією видання. Такий вид самостійної роботи розглядаємо як процес фахової реалізації студентів на ґрунті актуальних професійних знань, умінь, навичок, як інноваційну форму навчання.

Зауважимо, що «Редакторська скриня» є практикоорієнтованим засобом, що забезпечує впровадження міжпредметних зв'язків у процесі фахової підготовки. Із матеріалами навчально-методичного журналу «Редакторська скриня» можна ознайомитися в електронній бібліотеці Житомирського державного університету імені Івана Франка [3, 4, 5].

Самостійна робота у підготовці журналістів на базі Житомирського державного університету ім. І. Франка має такі потенційні можливості: скеровує пізнавальний інтерес студентів відповідно до їх індивідуальних можливостей; вибудовує перспективи розвитку творчого пошуку й досягнення результатів через власні дослідження; стимулює самостійне засвоєння і критичне осмислення знань, набуття власного досвіду в ході виконання завдань до кожної теми заняття; орієнтує на колективне обговорення та оцінювання виконаної самостійної роботи; вказує на прояв психологопедагогічної та науково-професійної активності майбутніх

фахівців у межах виконання завдань; забезпечує реалізацію творчого доробку студентів і отримання конкретних результатів.

Серед інтерактивних форм організації навчального процесу в підготовці майбутніх журналістів для набуття студентами навичок публічного виступу та дискутування вдало реалізовувати *ток-шоу* – міжгалузева, інтерактивна форма спілкування. Відмітимо, що проведення ток-шоу передбачає формування проблеми, мети; збору інформації з певної теми; підготовку проблемних запитань і виступу учасників; аналіз підготовки аудиторії. Наприклад, у межах профільних навчальних предметів проводимо ток-шоу на основі узагальнення й систематизації навчального матеріалу з фахової проблематики, у ході якого відбувається практична апробацію, аргументується в колективному обговоренні отримання результатів тощо.

Із практичного досвіду особливе місце у підготовці майбутніх журналістів на базі Житомирського державного університету ім. І. Франка займає *буктрейлер* – кліп за книгою, створення короткого відеоролику за мотивами конкретного друкованого видання з метою його популяризації. Вважаємо доцільним відмітити, що вперше на публіці буктрейлер був створений у 2003 р. до десятого Роману вампірської саги Крістін Фіхан «Темна симфонія». Зараз у США над створенням буктрейлерів працюють провідні кіностудії. В Україну цей спосіб рекламування друкованих видань впроваджено з 2009 р. Як новий інструмент для книжкового бізнесу першими використовувати буктрейлери стали видавництва (українське видавництво «Грані-Т»). У подальшому цією ідеєю зацікавилися працівники бібліотеки, однак широкого розповсюдження буктрейлер не набув, оскільки потребує великого матеріального ресурсу [1].

Разом із тим, зазначена форма навчання, як перспективно-інноваційна, використовується на заняттях журналістського фаху. Наприклад, ряд студентських робіт було представлено на Всеукраїнському фестивалі буктрейлерів «Bookfashion» (Київ). Робота на дитячу поезію «До нас крокують в гості зима та Миколай» житомирської письменниці Людмили

Коваль у номінації «ігровий буктрейлер» отримала III місце (режисер – Віталій Коваль, студент III курсу; оператор – Вікторія Лавренчук, студентка II курсу; сценарист – Вікторія Ейсмунт, студентка III курсу). За буктрейлер про книгу Мар'яни й Тараса Прохасько «Хто зробить сніг» – II місце (режисер – Дарина Шевченко; оператор – Юлія Глинчук, студентки II курсу). Для студентів-журналістів така інтерактивна форма є дуже захоплюючою.

Акцентуємо увагу, що для формування професійного портрету фахівця студентам спеціальності «Журналістика» необхідно отримання «живих» практичних порад із уст фахівців. Тому на базі ЖДУ ім. І. Франка створено й реалізовується навчальний проект для майбутніх журналістів «Такого у книгах не прочитаєш». Суть проекту – неформальне спілкування із провідними фахівцями Житомирщини, України про секрети професійної діяльності у медіа галузі, а також налагодження співпраці зі студентами. Зауважимо, що модератори зустрічі «Такого у книгах не прочитаєш» є самі студенти-журналісти, які вчаться одразу налагоджувати контакти до заняття та удосконалювати уміння комунікації під час зустрічі із досвідченими фахівцям ЗМІ.

Резюмуємо, що через реалізацію розглянутих інноваційних форм та методів значно підвищується рівень підготовки майбутніх журналістів. Оскільки це – системний процес, також вважаємо за необхідне в рамках освітньої та журналістської діяльності створити систему умов і засобів, необхідних для ефективного формування й удосконалення «портрета журналіста» на державному рівні.

Література:

1. Буктрейлер – сучасна форма реклами книги. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-buktrejler-sucasna-forma-reklami-knigi-110101.html> (дата звернення: 01.11.2022).

2. Положення про організацію самостійної роботи студентів. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0173-93#Text> (дата звернення: 01.11.2022).

3. Редакторська скриня: [наук.-метод. журнал] // За заг. ред. Н. М. Миколаєнко. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2021. – 46 с. URL:

http://eprints.zu.edu.ua/33399/1/%D0%A0%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%A1%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%8F_5_%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA_04_06_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BA%D0%B8.pdf (дата звернення: 01.11.2022).

4. Редакторська скриня: науково-методичний журнал / за заг. ред. Миколаєнко Н. М. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. – 44 с. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/31145/1/Editors-box-4.pdf> (дата звернення: 01.11.2022).

5. Редакторська скриня: науково-методичний журнал / за заг. ред. Миколаєнко Н. М. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 44 с. URL: http://eprints.zu.edu.ua/24435/1/%D1%81%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%E2%84%963.pdf (дата звернення: 01.11.2022).